

Даница Томаш
(Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад)

Изворни научни рад
УДК 811.163.41’373.6
821.163.41.09 Ognjenović V.
DOI 10.19090/ppj.2022.53.139-151
Примљен: 28. 8. 2022.
Прихваћен: 5. 10. 2022.

НАРОДНА ЕТИМОЛОГИЈА КАО ИЗВОР КОМИЧНОГ У ДРАМИ ВИДЕ ОГЊЕНОВИЋ *МАЈ НЕЈМ ИЗ МИЊАР*¹

САЖЕТАК

Рад показује на које све начине народна етимологија учествује у грађењу хумора у драми Виде Огњеновић *Мај нејм из Мињар*, али се поред тога бави и узроцима који до тога доводе. У раду се настоји показати како све језик чува, преноси и оваплоћује културу, гради национални идентитет, као и како се помоћу језика могу испитивати когнитивне категорије које се налазе у основи људског мишљења. Пошто се овим проблемима баве првенствено лингвокултурологија и когнитивна лингвистика, у раду се полази од методолошких поступака ове две науке.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: *Мај нејм из Мињар*, Вида Огњеновић, народна етимологија, хумор

1. Увод

1.1 Предмет, задаци и циљеви истраживања

Предмет рада јесте испитати механизме на којима се заснива хумор у драми Виде Огњеновић *Мај нејм из Мињар*. Тежиште ће бити на

¹ „Народна етимологија као извор комичног у драми Виде Огњеновић *Мај нејм из Мињар*” јесте семинарски рад који је настао у склопу испитних обавеза из предмета Рефлекси усмене књижевности на српску драму 20. и 21. века, на мастерским студијама Српског језика и књижевности на Филозофском факултету у Новом Саду.

оним примерима из дела у којима хумор проистиче из покушаја да се стране речи, речи енглеског језика, тумаче и разумеју из перспективе говорника српског језика. Поред тога, рад се бави и односом који јунаци драме имају према непознатим речима њима страног језика, као и народу који, учећи тај језик, упознају. Циљ рада јесте показати позадину која се крије иза појединих комичних елемената драме, а која је условљена културним кодом говорника српског језика. У раду се такође настоји утврдити нераскидива веза између језика и националног идентитета, језика и културе, као и језика и хумора.

1.2 Методологија и теоријски оквир истраживања

Теоријски оквир истраживања полази од две релативно младе науке настале из антропоцентричног приступа проучавању језику: а) когнитивне лингвистике, која настоји да, проучавајући језик, открије како је организовано човеково мишљење; и б) лингвокултурологије, која језик изучава као феномен културе (Вуловић 2015: 14). Когнитивна лингвистика до својих сазнања долази применом концептуализације, категоризације, прототипа, појмовне метафоре и појмовне метонимије (Дражић 2022: 63), док методолошки поступци лингвокултурологије, поред истраживања која имају полазиште у концептуалној анализи, обухватају и вербалне асоцијације, аксиолошки систем, корелацију обредно-обичајне праксе и вербализације затворених исказа у традиционалној култури Срба, као и „саоднос лексичког инвентара на једној временској оси као вида развоја друштвених, културних али и спознајних померања и промена на временски краћем континууму” (Дражић 2022: 64). Како је неким примерима из драме било боље прићи из когнитивнолингвистичког, а неким из лингвокултуролошког угла, у раду смо користили методолошке поступке обе науке.

1.3 Дистанцирање народне етимологије од етимологије

Пре него што кренемо на анализу примера из дела, треба нешто рећи и о тзв. народној етимологији, дефинисати је и дистанцирати је од етимологије. Етимологија, у најкраћем, представља лингвистичку дисциплину која се бави проучавањем порекла речи. Она се бави утврђивањем заједничког корена речи и проналажењем везе међу речима

чији су се форма и значење удаљили од првобитног облика. Са друге стране, народна етимологија представља интуитивно повезивање речи сродне форме, али потпуно различитог значења и порекла:

„Не знајући значења страних речи, које су иначе мање провидне од домаћих, необразовани људи их доводе у везу са наоко сличним домаћим речима, дају им значења која оне немају и погрешно их употребљавају. Тако нпр. *морално* почиње да значи ‘оно што се мора’ (према нашем *морали*); а *лојално* – ‘нешто што је умашћено, плесниво’ (према *лој*), па уместо лојалних грађана, имамо лојалне крагне, шешире и сл.” (Телебак 2013: 58)

Таквом повезивању склона су и деца док уче нове речи, те стога можемо закључити да је оно здраворазумско и дубоко укоренено у човекову свест. Увек се помоћу онога што је познато објашњава оно што је непознато јер, успостављањем таквих веза, човек тумачи свет око себе.

1.4. Игра речима као стилистички поступак за грађење хумора у драми

У својој књизи Д. Живковић (2001) помиње стилистички поступак *ијру речима*, који подразумева гласовно подудараше двеју речи различитог значења ради постизања духовитог у делу. Игра речима може се заснивати на разним језичким могућностима: на амфиболији, на појави хомонима у језику, на етимолошком заједничком пореклу речи и на растављању једне речи на делове (Живковић 2001: 87).

Игра речима заснована на хомонимији у језику један је од стилистичких поступака којим се користила Вида Огњеновић за грађење хумора у својој драми *Мај нејм из Миџар*.² Њени јунаци, учећи енглески језик, упадају у комичне забуне проистекле из гласовног подудараша енглеских и српских речи. Размишљајући на свом матерњем језику, јунаци

² „Радња драме је смештена на броду *Даније* на путу од Котора до Њујорка, 1910. године. Трагајући за бољим животом, на прекоокеанско путовање у Америку креће група Црногораца. Током дугог боравка у потпалубљу брода симболичног имена, они покушавају да савладају основе енглеског језика, у чему им помаже, касније ће се испоставити, анархиста револуционарних намера – Стјепан Иво Дојчић” (Радоњић 2017: 73).

драме покушавају да објасне и разумеју енглеске речи, што постаје извор комичног у делу.

У наредном поглављу следи анализа примера из драме на основу којих ће се изводити закључци и покушати доказати полазне хипотезе изнете у уводу.

2. Анализа примера из драме

Као што је већ речено, матерњи језик, језик на којем размишљамо, бројимо и сањамо, умногоме утиче на наше поимање стварности. Да и сама структура матерњег језика утиче на нашу слику света, видеће се из следећих примера.

У српском језику је уобичајено да се именице мушког рода завршавају на сугласник, тј. на -Ø, а да се именице женског рода завршавају на -а.³ Када Дамјан сазна од Ива да се мајка на *инглишки* каже *mother*, а сестра *sister*, коментарише: „Ко да је мушко, синстер. И модер је грубо. Баш није лијепо тако звати мајку и сестру” (Огњеновић 1991: 140). Дамјану је такво означавање нелогично, па и некако *јрдно*, јер је у народној свести уопштено да је све што се завршава на сугласник мушког рода. Ове енглеске именице одступају од тога и зато наилазе на неприхватање.

Тако и Васо негодује кад чује да енглеско *sir* није истозначно српском *сир*, него да значи ‘господин’: „Е, ако се госпођа рече Сурутка, врнућу се ови час, пазите што ви кажем. Неће га моја нога улазит међу те аветиње...” (Огњеновић 1991: 133). Није случајно што каже *суруйка*, а не рецимо *млеко*, *кајмак* или неки други појам из тог домена. *Сир* је у српском језику мушког рода и стога је потпуно оправдано да се доведе у везу са

³ Традиционално у нашем језику разликујемо три именичка рода: мушки (нпр. *дечак*, *јаблан*), женски (нпр. *девојчица*, *соба*) и средњи (нпр. *гејџе*, *море*). Иако овај модел није доследно спроведен, највећи број именица граматичког мушког рода завршава се на -Ø, женског на -а и средњег на -о/-е (Клајн – Пипер 2017: 54). С тим у вези треба напоменути да у дијалекту постоји тежња да се именице на -Ø женског рода маскулинизују, па се тако среће *йамей велики*, *овај крв* (уместо *йамей велика*, *ова крв*) (Ивић 1985: 114), што је услед нетипичног -Ø наставка за именице женског рода добијено аналошким угледањем на именице мушког рода које се завршавају на -Ø наставка, а које се много чешће срећу у језику.

суруџиком, именицом женског рода и тиме направи комично решење за опозицију мушко : женско, тј. господин : госпођа.

Јунацима се није много више допала ни чињеница да се госпођа ипак не каже *суруџика*, него *lady*, поготову Обраду: „Е језик им се, дабогда, следио, имадоше ли какву врућу ријеч за женску...” (Огњеновић 1991: 134). Емоције, као апстрактни појам, представљају циљни домен, док су топлота и хладноћа изворни домени којима их концептуализујемо (Драгићевић 2007: 90). Присуство емоције, по свој прилици, разумемо као топлоту, док одсуство емоције као хладноћу, а доказе за то проналазимо у језику: *Горим од љубави. Њихови односи су захладнели. Хладна је љрема мени* итд. Енглеско *lady* наше јунаке асоцира на хладноћу због сличности са српским кореном *leg-*, које је преко појмовне метафоре повезано с одсуством емоције. Будући да је у народној свести пожељније осећати љубав или страст према некоме пре него бити равнодушан, нарочито према жени, јасно је зашто се Обрен противи енглеском *lady*. Да јунаци заиста енглеско *lady* повезују са ледом, показује то што је Вељко погрешно запамтио реч: „Па јес, ово је језик заметљив. Ко би погодио да се госпођа рече лед”, Иво га исправља: „Леди!” (Огњеновић 1991: 141).

Јунацима се енглески чини сав контродикторан и обрнут у односу на српски. Нико и не помишља на могућност да је српски обрнут у односу на енглески, јер човек све мери према себи и тумачи полазећи од себе; па се тако Вељко жали свом другу: „Е. Ништа се не може погодити, мој Дашо. Ово је језик наopak!” (Огњеновић 1991: 141). Како да им и не буде *енглески језик заметљив и наopak*, када *boot* није ‘део задње ноге изнад колена код сисара’ (РМС 2011: 118), него значи ‘чизма’, а *room* само кад се изговори дуго значи ‘соба’, јер се кратко *rum* пије (Огњеновић 1991: 153).

Васу нарочито смета што треба ове речи да дужи приликом изговора: „Тако мала ријеч, а тако је отежу? Па што растежу толико, за бога милоснога. Бууут, бууут...” (Огњеновић 1991: 133). Са друге стране, Дамјану енглески придев *ill* није довољно дугачак да би се њиме означило стање болести, те се пита: „Толико кратко?” и разочарава се: „Греоте” (Огњеновић 1991: 137). Болест никад није безопасна, те јој због тога, из страхопоштовања, треба дати на важности неком дугом речју, а не означити

је са два кратко изговорена гласа, којима се, притом, у српском језику означава везник.⁴

Ни енглеска реч *please* није боље прихваћена код наших јунака. Њој се највише противи Васо:

Какав им је то језик, ако Бога знају! Како се може за литому и меку ријеч: молим, рећ: плиииз? Какав је то народ што тако грдно и глиздаво баљуцка кад збори. Мене је стид и да изговорим то: плиииз... Лијепо бљутави уста кад то вавољиш по језику... То је језик јазаваца, не народа (Огњеновић 1991: 135).

Васо свој негативни став износи контрастирајући две речи: са једне стране имамо литому и меку српску реч *молим*, која је реч народа, а са друге *please* грдно и глиздаву⁵ реч *јазаваца* која се и не изговара, него се баљуцка и вавољи бљутавећи⁶ уста. По свој прилици, јунаци енглеску реч повезују са српским глаголом *лизати* (корен *лиз-*) и због тога их она асоцира на нешто клизаво, љигаво и влажно, на нешто у вези с устима. Васо зато и објашњава утисак који је на њега оставило енглеско *please* српским речима које садрже такву семантичку компоненту.

До забуне долази и пре него што Вељко сазна значење речи *please*, јер Ивово *молим* не схвата као одговор, већ мисли да треба да понови питање: „Пито сам те шта значи плиииз” (Огњеновић 1991: 134). Слично је и када Марко пита Ива како се каже *ми* на енглеском. Иво му одговори „ви”, али Марко мисли да га Иво није разумео, па додатно појашњава: „Ма не, Иво. Нијеси ме разумијо. Не ви. Но кад оћу да речем: ‘ми’! Ми! Ми смо Поповићи! Како да почнем?” (Огњеновић 1991: 130).

⁴ Везници се у граматикама дефинишу као врста речи без свог самосталног значења, док су у народној свести они готово потпуно лишени значења јер не означавају никакав конкретни појам.

⁵ Придев *лиздав* је, по свему судећи, повезан с речима *лина*, *листа* и *лиза*, са којима су повезане и речи *љива*, *ловаћ* итд. (Skok 1971: 569–570). Све ове речи повезује то што означавају ентитете који су у стварности клизави, лепљиви, влажни или љигави.

⁶ Корен ове речи је *бљ-* и налази се у речима *бљувати*, *бљујавији*, *бљујав*, *бљујав...* За глагол *бљувати* постоји „паралела у балтичкој групи која осветљава семантички и фонетски развитак: лит. *bliauti* и лот. *bl'aut* ‘мукати, блејати, викати’ имали су ономотопејско значење. Према томе, славенско значење ‘повраћати, ригати’, које прате разни звукови, развило се из ономотопеје” (Skok 1971: 175–176).

И Васа збуњује што *we* није заменица за 2. л. мн., него за 1, па протестује: „Људи! Има ли, за очињи вид, ишта на тај језик да се прича како се ваља и придичи? Како ћемо зборит: *ви*, а мислити *ми*. Ко ће то запамтити?” (Огњеновић 1991: 130). Не свиђа им се ни што енглеско *те* није заменица за 1. л. мн., већ се преводи као српско *ја*, *мене* или *мени* – Иво: „‘Ми’ на инглешком значи ја, или мени! На примјер кад кажеш: ‘Ко, јел ја?’, онда ћеш рећ: ху, ми?” (Огњеновић 1991: 131). Енглеске заменице *те* и *ве* звуче као српске заменице, али се њима не означавају иста лица, што је за јунаке драме потпуно неприхватљиво.

Васо од муке има потребу да закука на енглеском јер га *who* подсећа на узвик, па твори бескрајно симпатично ‘ој, ху-ху ми’ према српском ‘ку-ку мени’ (Огњеновић 1991: 131). Пошто ни енглеска заменица за 1. л. јд. *I* не звучи као заменица, већ као узвик, Васо опет кука: „Ај куку данас, па задовијек, мајкоо мојаа! Ај ми куку лише браће... Ај роде, ај доме, ај браћо, ај земљо, ај куку и закуку, закукала си јутрос за мном, мајко мојааа! Закукај, куку ти и јес...”, а Обрен предлаже Вељку: „Боље ти је да речеш: ај, Иво, помози!” (Огњеновић 1991: 129). Док их Иво покушава научити енглеским личним заменицама, Вељко коментарише: „Смијешно је” (Огњеновић 1991: 129). И Дамјану су енглеске заменице смешне, поготово спој заменице и копуле *I am*: „Мене је некако смијешно то *ајмекање*.⁷ Смијали би нам се у нас да цркну кад би нас чули да ајмечемо ко Личани.” Вељко констатује: „Би озбиљно, *ајме*, *вајме*, *гајме*, *најме*... Американи и Личани ајмечу једнако” (Огњеновић 1991: 129).

Посебно је комична сцена када другари покушавају навести Обрена да погоди како се на енглеском каже број два. Пошто је енглеска реч за број два *two*, која кад се изговори на српском не значи број, него је прилог за место, Марко и Васо додају Обрену асоцијације које би требало да му помогну да се досети – Марко: „Па, онако, некако је исто близу нашега...”, Васо: „Обро, ту си... Не мрдај но стани ту!” (Огњеновић 1991: 119). Након што му коначно открију како се каже и питају га да ли сад разуме, Обрен се чуди: „Не ја, богами. Окле ћу разумјети? Што се два каже ту, а не ође?” (Огњеновић 1991: 120). Полазећи од свог матерњег језика,

⁷ ајмекати ‘викати *ајме*, јаукати, кукати’ (РМС I: 54)

јунак се пита зашто се баш прилогом *ију*, а не прилогом *ође*, означава број два у енглеском језику када су то блискозначни прилози и могао би се, по његовом мишљењу, број два на енглеском изговарати и као *ију* и као *ође* јер су оба решења свакако нелогична. Када бисмо тражили засебно етимологију прилозима *ију* и *ође* у српском језику, а засебно се питали зашто се број два означава и изговара у енглеском баш тако како се означава, то би била врло промишљена и озбиљна питања, којима се, између осталог, баве историчари језика и други лингвисти. Када Обрен, међутим, покуша успоставити везу између речи које немају чак ни приближно значење и то између језика који немају толике сродности, његово питање више није промишљено, већ врло наивно и духовито.

Језик има и свој слој звучења, о којем говори Роман Ингарден, што је јако битно за књижевност, особито за поезију. Слој звучења може функционисати самостално, те тако постоје песме у којима су речи лишене свог значења или уопште и немају значење, али у нама ипак буде некакве емоције (Solar 2005: 275), попут Андрићеве песме „Лили Лалауна” (Кликовас 2008: 321–329). О значењу речи се може слутити само на основу звучења, на основу тога какве асоцијације у нама реч буди. Зато Обрен за енглеску реченицу *You are Ivo* каже: „Није тешко, но некако *гебело*: јуариво, јуариво, некако *абейно*, *несојски*: јуариво...” (Огњеновић 1991: 130). Он тражи речи у српском језику којима би објаснио асоцијације на које га та реченица наводи.⁸

Када се слој звучења узме у обзир, још је јасније зашто реч *mother* на јунаке делује грубо (Огњеновић 1991: 140). Поменути реч садржи плозивну фонему [d]⁹ и вибрантни сонант [r]. Због тврдог и експлозивног, агресивног изговора, плозиви речима дају снагу, док [r] увек делује злослутно. Пошто је мајка оличење љубави, нежности и лепоте, не иде да се означава овим фонемским склопом. Са друге стране, литома и мека реч *молим* сачињена је од сонаната [m] и [l] и вокала [o] и [i], који због свог чистог и звонког изговора доприносе томе да цела реч звучи меко и милозвучно, што је и у складу са њеним значењем.

⁸ Треба напоменути и то да он реченицу *You are Ivo* не доживљава као реченицу, већ као једну реч. При учењу страног језика врло је тешко на основу слушања правити границе између речи јер се речи нижу у говорном ланцу.

⁹ Фонему [th] у речи *mother* говорници српског језика чују као [d].

Енглеско пиће *whisky* Обрену звучи фино и господски: „Вала, људи, да ви право кажем мене се та ријеч свиђа. Фино некако, господскога звука. Просто бљецне кад је речеш... Виски...”, док је Васу ипак *мало сиктаво*:¹⁰ „Ама исто мало сиктаво... Виски...” (Огњеновић 1991: 153). Сиктаво му је због сугласника [s], који је по начину изговора струјни, а по месту творбе зубни. Овај глас када се изговори дуго није пријатан за уши, подсећа на сиктање змија и других гмизаваца, што доприноси томе да се цела реч, с тим гласом у средини, Васу не допадне.

Занимљиво је и како је Иво *ракију* превео на енглески језик. Будући да се у Америци ракија слабије пије, Иво није могао да пронађе одговарајућу лексему. Због тога је Васово питање како се каже: „Дај ми чашу ракије”, Иво превео као: „Гив ми е глас оф виски!” (Огњеновић 1991: 153). Пошто није успео да се сети енглеске речи за ракију, он се досетио да нађе америчко пиће које може бити еквивалент српском пићу: српска ракија, национално пиће : амерички виски, национално пиће. Постоје безеквивалентне лексеме, тј. лексеме које не могу бити преведене на други језик због лексичке шупљине (лакуне) која у том језику постоји (Драгићевић 2018: 216). То су најчешће речи које означавају национална јела и пића, делове ношње и друге ентитете који су специфични за одређену културу. Поред српске речи *ракија* и енглеске речи *whisky*, такве речи су и *Госпођин-ган* (Огњеновић 1991: 115), *Горски вијенац* (Огњеновић 1991: 140), *йеди* и *расијељаји* (Огњеновић 1991: 127).

Посебну пажњу захтевају и глаголи које јунаци користе да би означили говорење страним језиком: *унџурајџи*, *боронзајџи*, *зачоврњајџи*, *цикликајџи*, *ујренџајџи*, *баљуцкајџи*,¹¹ *ваљошијџи*, *роминџајџи*,¹² *човрјајџи*, *бесџијајџи*.¹³ Сви ови глаголи значе неразумљиво говорити и сви су због тога негативно конотирани. Већина их је настала оноματοпејом јер се управо њоме наглашава неартикулисаност говорења. Постоји много звукова

¹⁰ Од *сиктајџи* ‘испуштати оштар и испрекидан шум, глас који подсећа на продужено изговарање *с* (о змијама и неким птицама) (РМС 2011: 1195).

¹¹ Синоним за баљезгати ‘говорити којешта, лупетати, трабуњати’ (РМС I: 135).

¹² Од *ромонијџи* ‘роморити, мрмљати’ (РМС V: 563).

¹³ ‘Правити, чинити глупости, будалаштине, будалити’ (РМС: 79).

у природи, али само артикулисане гласове сматрамо језиком. Ономе ко не зна страни језик, тај језик је неразговетан и неразумљив. Чињеница да смо Немце назвали Немцима зато што су били „неми” за нас, јер их нисмо разумели, иде у прилог томе да се свет увек тумачи са становишта матерњег језика.

Треба напоменути да је у примитивним друштвима јако била битна опозиција познато : непознато,¹⁴ а да се ни данас човек није суштински променио сведоче нам јунаци Виде Огњеновић.

Колику зебњу ствара све што је неразумљиво и другачије, видимо код Вељка, који се исповеда Марку и говори о свом страху од странаца, чији језик не разуме:

Немој ми се наругат, Машо, али мене је некако стра кад се одвојим и кад сам горе насамо с онијем другијем народом. Кад оно они зачоврнгају по њиовом, мене се све нешто чини ругају ми се. Лијепо ме ледна вода облије. Једва жив чекам да укапулам доље међу нас. Да ми је трећину знат енглешки ко Иво, чини ми се мање би ме стра било... (Огњеновић 1991: 125).

Вељко, са једне стране, осећа страх од непознатог и туђег, али је, са друге, свестан да се *енглески језик мора научити* (Ђуричић 2019: 103). Однос јунака према Америци и енглеском језику амбивалентан је кроз цело дело. Америка је застрашујућа, непозната и туђа земља, али која, иако таква, истовремено представља и обећану земљу у коју се иде за бољим животом. Колико год јунацима енглески језик био *абетан* и *несојски*, он им

¹⁴ Једна од могућих теорија како је настала реч *Словен* заснива се управо на опозицији познато : непознато. У првом делу речи налази се индоевропска заменица са кореном у речи који значи ‘свој’ и означава оне који су ‘своји’, односно оне који припадају истој групи. У вези са тим је и податак да се то име помиње управо на територији Словена на којој су они били у контакту са другим племенима и тиме правили разлику ми (познато) : они (напознато). Најприхваћенија теорија о настанку речи ‘Словен’ јесте да је она настала од речи *слово*, што значи ‘реч’. Словенима се називају они који говоре истим, разумљивим језиком, јер се народи управо и одређују према томе којим језиком говоре (Skok 1971: 280–283).

је неопходан услов за сналажење и опстанак у туђем свету, далеко од родног краја (Пешикан Љуштановић 2009: 111–114).

3. Закључна разматрања

На основу анализираних примера може се закључити колико народна етимологија у тумачењу страних речи открива о човеку. Она, са једне стране, делује духовито због наивности оних који се њоме служе, док се, са друге, помоћу ње могу сазнати неки основни механизми људског мишљења. Када се томе додају и различите асоцијације које у свести јунака буде поједине речи, а које притом делују комично на читаоца (гледаоца), буде јасно колико је хумор комплексан феномен и колико је неодвојив од основних когнитивних категорија. Да би нас нешто засмејало, довољно је неколико секунди. Наш мозак за јако кратко време региструје нешто као смешно јер се том приликом активирају вишевековна акумулисана човекова знања и искуства.

Поред тога, анализа показује и значај матерњег језика за формирање националног идентита и погледа на свет. Будући да човек управо на матерњем језику стиче своја прва знања и помоћу њега упознаје све око себе, тај језик постаје део његовог бића и увећано га одређује.

Захваљујући томе што драма *Мај нејм из Миџар* укључује и драмски активира културно наслеђе, културну традицију, културне вредности, еталоне, стереотипе и симболе својствене говорницима српског језика, погодна је за различита лингвокултуролошка и когнитивнолингвистичка истраживања. Овај рад представља мали прилог и допринос оваквом сагледавању и тумачењу књижевног дела.

ИЗВОР

Огњеновић, Вида (1991). *Меланхоличне драме*. Београд: Српска књижевна задруга.

ЛИТЕРАТУРА

Вуловић, Наташа (2015). *Српска фразеологија и религија*. Београд: Институт за српски језик САНУ.

- Драгићевић, Рајна (2007). *Лексиколоџија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.
- Драгићевић, Рајна (2018). *Српска лексика у прошлости и данас*. Нови Сад: Матица српска.
- Дражић, Јасмина (2022). *Присвојени проучавању значења речи*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Ђуричић, Младен (2019). „Туђина у језику”, *Театрон*. Београд: Музеј позоришне уметности Србије. Бр. 186–187.
- Живковић, Драгиша (2001). *Теорија књижевности са теоријом именовности*. Београд: Издавачка кућа Драганић.
- Ивић, Павле (1985). *Дијалектологија српскохрватског језика. Увод и шипокавско наречје*. Нови Сад: Матица Српска.
- Клајн, Иван и Предраг Пипер (2017). *Нормативна граматика српског језика*. Нови Сад: Матица српска.
- Пешикан Љуштановић, Љилана (2009). „Завичај у језику. Вида Огњеновић, *Мај нејм из Миџар*”, *Како је била кнежева вечера? Усмена књижевност и традиционална култура у српској драми 20. века*. Нови Сад: Позоришни музеј Војводине.
- Радоњић, Мирослав Мики (2017). *Бејунци из незнања*. Нови Сад: Позоришни музеј Војводине.
- Телебак, Милорад (2013). *Шта се крије иза етимологије*. Нови Сад: Прометеј.

*

- Klikovac, Duška (2008). *Jezik i moć*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Solar, Milivoj (2005). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školski čas.

РЕЧНИЦИ

- РСМ: Николић, Милија (ур.) (2011). *Речник српског језика*. Нови Сад: Матица српска.
- РСМ I–VI: *Речник српскохрватског књижевног језика*. I–III. Нови Сад–Загреб: Матица српска–Матица хрватска, 1967–1969. IV–VI, Нови Сад: Матица српска 1971–1976.
- Skok, Petar (1971). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umetnosti.

Danica Tomaš

FOLK ETYMOLOGY AS A SOURCE OF THE COMIC IN VIDA
OGNJENVIĆ'S DRAMA *MAJ NEJM IZ MITAR*

SUMMARY

This paper shows in which ways folk etymology contributes to humor of the play *Maj nejm iz Mitar* by Vida Ognjenović. While learning the English language, the play's characters experience comical errors due to homophones in English and Serbian.

This paper relies on the theoretical framework and methodological procedures of cognitive and cultural linguistics. Analysis of the examples from the play demonstrates to which extent folk etymology, used to interpret foreign expressions, unveils a person's nature. On one hand, folk etymology seems comical, due to the naivety of the ones, who resource to it. On the other hand, it serves to reveal some basic mechanisms of human thought. Moreover, when we take into account various associations characters have about certain words, which are perceived as comical by the reader (viewer), it becomes clear that humor is a complex phenomenon, inseparable from basic cognitive categories. It only takes a few seconds for something to make us laugh. Our brain registers something as comical extremely quickly, as humor triggers human knowledge and experiences, accumulated over the course of many centuries.

Apart from this, the analysis also points to the importance of mother tongue in the formation of national identity and world-view. As we gather our first knowledge and explore the world around us in our native language, that language becomes a significant and integral part of each individual.

KEYWORDS: *Maj Nejm iz Mitar*, Vida Ognjenović, folk etymology, humor

Мср Даница Томаш
Гимназија „Јован Јовановић Змај”
Нови Сад
Србија
danicatomas.1996@gmail.com

